

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 231/2020
23.09.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић, Споменке Зарић, Божидара Вујичића и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Марија Јоксовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гжрр 34/19 од 26.07.2019. године, у седници одржаној 23.09.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиле, као о изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Новом Саду Гжрр 34/19 од 26.07.2019. године и пресуда Основног суда у Новом Саду Прр 221/18 од 07.05.2019. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду Прр 221/18 од 07.05.2019. године, одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражила да суд обавезе тужену да јој на име имовинске штете, изазаване повредом права на суђење у разумном року, исплати износ признатог новчаног потраживања по Закључку о листи потраживања Привредног суда у Сомбору Ст 45/10 од 17.10.2011. године и то износ од 114.854,10 динара, са законском затезном каматом од 17.10.2011. године до исплате, као и да јој накнади парничне трошкове са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Вишег суда у Новом Саду Гжрр 34/19 од 26.07.2019. године, одбијена је жалба тужиле и потврђена првостепена пресуда. Одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужиле је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, с тим што је предложила да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, у складу са одредбом члана 404. Закона о парничном поступку.

С обзиром да је тужила уз ревизију приложила пресуде другостепених судова којима је на другачији начин одлучено о спору за накнаду материјалне штете проузроковане повредом права на суђење у разумном року, Врховни касациони суд је оценио да су у овом случају испуњени услови за допуштеност посебне ревизије тужиле предвиђени одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11, 55/2014, 87/18).

Из тог разлога је, на основу наведене законске одредбе одлучено као у ставу првом изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиле основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужили је решењем Привредног суда у Сомбору Р4 Ст 627/2018 од 19.03.2018. године, усвојен приговор и утврђено да је предлагачу (овде тужили) повређено право на суђење у разумном року у поступку пред Привредним судом у Сомбору у предмету Ст 45/2010, те да је наложено стечајном судији Привредног суда у Сомбору да у року од четири месеца предузме неопходне мере и радње потребне да би се приступило уновчењу преостале имовине стечајног дужника у циљу окончања стечајног поступка, као и да у року од 30 дана извести председника Привредног суда у Сомбору, које су конкретне мере предузете. Тужила је стечајни поверилац на износ од 114.854,10 динара дужника ИТЕС "Лола Рибар" а.д. Оаци који је у поступку стечаја од покретања решењем 22.06.2010. године. Поступак стечаја пред Привредним судом у Сомбору још није окончан, а тужила у том поступку још није наплатила своје признато потраживање.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев. По налажењу судова, тужила нема право на накнаду материјалне штете због повреде права на суђење у разумном року у стечајном поступку, у висини признатог потраживања, јер поступак стечаја није окончан, па зато постоји могућност да спорно потраживање буде наплаћено у том поступку.

Међутим, по налажењу Врховног касационог суда, основано се изјављеном ревизијом указује на погрешну примену материјалног права, услед чега чињенично стање није правилно ни у потпуности утврђено.

Тужила је поднела тужбу на основу члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник Републике Србије“ број 40/15). Реч је о тужби за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, која се подноси против Републике Србије у року од годину дана од дана када је странка стекла право на правично задовољење. У поступку по тој тужби, поред одредби закона којим се уређују облигациони односи - правила о узрочнопоследичној вези и објективној одговорности тужене, примењују се и мерила за оцену трајања суђења у разумном року из члана 4. наведеног закона.

Имовинска штета коју тужила потражује у овом случају по висини одговара њеном ненамирену новчаном потраживању после главне деобе, одобрено решењем стечајног суда Ст 45/2010. То потраживање потиче из радног односа и представља

тужиљину зараду коју јој послодавац (стечајни дужник) није исплатио на основу решења о извршењу Општинског суда у Опацама И 433/06 од 18.09.2006. године, а које тужилца није наплатила ни у стечајном поступку, у којем је утврђена повреда права на суђење у разумном року.

Правилна примена одредбе члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року подразумева утврђење чињенице постојања штете и узрочно-последичне везе настале штете са повредом права на суђење у разумном року. Зато се тужбени захтев за накнаду штете може одбити ако није испуњен неки од ових услова, али не и због постојања могућности да тужилац до окончања стечајног поступка наплати своје потраживање. У вези с тим мора се указати на одлуку Европског суда за људска права бр. 42/10 (предмет Перишић и други против Србије), донету по представи одређеног броја стечајних поверилаца у стечајном поступку над ДГП „Златибор“ из Ужица. Том пресудом је, без обзира што стечајни поступак над означеним предузећем није окончан, обавезана тужена држава да због повреде члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода - непредузимања мера да подносиоци представке наплате своја новчана потраживања из радног односа утврђена правноснажним судским одлукама, исплати подносиоцима представке накнаду материјалне штете у висини износа који су им досуђени правноснажном судском одлуком и пријављених у стечајном поступку.

Из ових разлога, пресуде нижестепених судова су морале бити укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном суђењу првостепени суд ће утврдити битне чињенице за правилну примену члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року - постојање имовинске штете за тужиоца (члан 155. Закона о облигационим односима) и узрочнопоследичну везу између настале штете и утврђене повреде права на суђење у разумном року, а затим оценити одговорност тужене државе за тако настану штету (члан 154. став 2. и чланови 173-177. Закона о облигационим односима).

Укинута је и одлука о трошковима поступка која зависи од коначног исхода спора.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

**За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић**